

SEMNIIFICAȚII ALE *HAINEI DE NUNȚĂ* ÎN POEZIA LUI TRAIAN DORZ

FLORINA-MARIA BĂCILĂ

Universitatea de Vest din Timisoara

REZUMAT:

Lucrarea de față își propune să ia în discuție câteva semnificații ale sintagmei-simbol *haină de nunță*, așa cum se actualizează acestea în poezia de factură mistică a lui Traian Dorz. Vom avea în vedere faptul că, în cazul de față, nunta este privită ca taină a comuniunii (în diversele sale ipostaze) dintre om și Divinitate, precum și ca unire veșnică – în concepția biblică – între Mirele Iisus și Biserica-mireasă. Mai mult decât atât, pe lângă simpla ilustrare a unor asemenea perspective semantice care contribuie la realizarea construcției textuale, semnificațiile *hainei de nunță* și ale termenilor din același câmp lexical pun în lumină trăirile eului auctorial aflat mereu în ascensiune pe calea cunoașterii mistice, fapt evidențiat în secvențe selectate din câteva creații lirice reprezentative pentru crezul său poetic.

Cuvinte-cheie: *nunță, simbol, semantică, stilistică, poezie mistico-religioasă*

În creația lirică a lui Traian Dorz, străbătută de puternice accente scripturistice, dar și de un pronunțat filon mistic, nunta – stare extatică prelungită, episod extraordinar al bucuriei lăuntrice sau al iubirii expansive – constituie tema centrală a multor poeme inspirate din alegoria cărții biblice intitulată *Cântarea Cântărilor*, dedicate „cununiei” / „logodnei” dintre Dumnezeu și sufletul omenesc, dintre Mirele Iisus și Biserica-Mireasă (numită astfel în religia creștină și aleasă de El pentru un atare statut); este vorba despre un gest al împărtășirii veșnice dătător de sens și de viață nouă (deci, trimițând la arhetipul creației), despre o legătură a dragostei unificatoare și izbăvitoare, țel apoteotic al unui gen de aspirație universală.

În creștinism, „nunta simbolizează armonia și izbânda, abandonul de sine și împlinirea prin celălalt, atribute care îi dau sens mistic”¹ – în

---

¹ Doina Ruști, *Dicționar de teme și simboluri din literatura română*, București, Editura Univers Enciclopedic, 2002, p. 266, s.v. *nunță*.

cazul de față, unitatea perfectă dintre cer și pământ (în sensul „comuniunii «conjugale»”² dintre Divinitate și neamul omenesc), împlinirea certă a promisiunii pentru comunitatea tuturor credincioșilor (și pentru fiecare dintre ei), care I-au fost fii ascultători, în veghe neobosită, și vor fi răsplătiți cu pecetea eternizării la sărbătoarea unică din slava nesfârșită a Împărăției Cerești.

O serie de poezii dorziene trimit, prin construcția mesajului lor, la metafore-simbol asociate nunții în parabolele biblice ori în textele cu caracter alegoric. Astfel, *haina de nuntă* întruchipează, în sens pozitiv, comorile cerești, virtuțile, candoarea, inocența, curăția interioară cu care trebuie să fie împodobiți cei ce au trecut printr-o transformare autentică și aspiră să ajungă în Cer, împreună cu sfinții lui Dumnezeu: „Treci peste anii viitori, / Iisuse Drag, și vină, / ne du mai sus, mai sus de zori, / spre Țara de Lumină; / și-n clipa când ni-i cununa / cu-a Slavei Tale Taine, / schimbați, ca Tine vom purta / **a’ Păcii albe haine.**” (CCm 15, *De dorul Tău, Iisus Iubit*)³; „Să-mi iau **haina cea de aur** / pentru prânzul invitat, / – Cerule, începe-ți Nunta, / iată ultimul intrat!” (CUrm 7, *Să-mi iau harfa cea de aur*); „Iisuse, când din nou gândim / la Slava viitoare, / Te preamărim – și ne silim / spre-o tot mai naltă stare. / Nu numai în al Tău lăcaș, / ci vrem să-Ți fim *la masă*, / nu numai **haina de nuntaș**, / ci harul de *Mireasă*, / Te preamărim, Te preamărim, / Iisus, a Ta Mireasă!” (CVeșn 49, *Iisuse, când din nou*); „Va fi frumos cu Tine, / Iisus, în veci și-n veci! / Ce fericiți vom merge / pe-a Cerului poteci, / ce-mbrățișat vei face / al nostru viitor, / **veșmântul Nunții noastre / ce în strălucitor** / – *Iisus, Iisus, tot dulce / e-al nostru viitor!*” (CVeșn 108, *Ce bine e cu Tine*); „Mai cântați pe Duhul / Cel Preasfânt de Sus, / Care de la Tatăl / ni L-a dat Iisus; / El ne-mbracă viața / **în veșmânt frumos** / pentru Sărbătoarea / Nunții lui Hristos.” (CViit 19, *Mai cântați o dată*).

² Hans Biedermann, *Dicționar de simboluri*, vol. I. Traducere din limba germană de Dana Petrache, București, Editura Saeculum I.O., 2002, p. 285, s.v. *nuntă*.

³ Spre a nu îngreuna parcurgerea trimiterilor, am optat, în lucrarea de față, pentru notarea, în text, a referirilor (cu abrevieri) la volumele (aparținându-i lui Traian Dorz) din care au fost selectate secvențele ilustrative, alături de numărul paginii / paginilor la care se află fragmentul respectiv și de titlul poeziei. Evidențierile din versurile citate (exceptându-le pe cele cu caractere cursive) ne aparțin.

Iubirea însăși se convertește în cel mai potrivit și mai pur veșmânt pentru acest moment special al speranței și al elevației⁴: „Și dragostea să-mi fie ca primul strop de mir / din amfora întâiei fecioare înțelepte, / **ca mantia de Nuntă, ca inul de Ofir** / – și sufletul meu astfel, Iisuse, să Te-aștepte!” (CÎnv 147, *Cântarea mea să fie*). De remarcat, în atari pasaje, faptul că profilul *hainei de nuntă* echivalează cu sugestia albului imaculat, dar și cu strălucirea incandescentă, generată de intervenția grației divine, drept care primirea unui asemenea veșmânt înnoitor, adecvat pentru clipa intrării în Patria Cerească (alături de creația nemuritoare, inspirată de Sus), devine o rațiune certă a rugăciunii stăruitoare: „O, cerul meu cel tânăr, dă-mi **haina de lumină** / cu care să m-apropii învrednicit de Soare / și slobodă intrare pe Poarta ta divină, / și harfa cea de aur – spre veșnica-ți cântare! // [...] // Ce n-a-nțeles pământul, ce nu putea-nțelege, / slăvește tu, cum lumea nici nu putea să știe, / ce-a stat ascuns de lume, oprit de-ngusta-i lege, / înalță tu, cinstindu-i eterna cununie!” (CVeșn 218, *O, cerul meu cel tânăr!*); „O, Mire Drag, de când mi-ntind / spre Țărmu-acesta gândul / și cât doresc să mă desprind / de toate, cuprinzându-! / – Ajută-mi să-l ating având / **veșmântul cel de soare** / și să măntâmpini ascultând / Cântarea-mi Viitoare...” (CE 184, *O, iată Țărmul Fericit*).

Prin urmare, *haina de nuntă* trimite la ideea înnoirii interioare, implicit asumate cu luciditate, în vederea pregătirii pentru marea zi a cununiei cu Hristos, promise tuturor celor ce nu au abandonat lupta, ci au învins, prin El, ispitele din afară sau pe cele ale sinelui: „Cântările-mi vor ține locul / la masa dragostei cu voi / și ne-nfălmim când veți întoarce / prin câte-o lacrimă napoi. // Mă duc să-mi iau o harfă nouă / și-o altă carte cu cântări, / și-**un alt veșmânt de cununie** / spre Ziua dulcii Așteptări. // Am să mă-ntorc când tot pământul / de grâul sfânt va fi-nverzit / și cerul nou va fi-**n veșmântul / Ospățului Sărbătorit**.” (CBir 89, *Mă duc să dorm puțin...*); „Crin fii, dar, cu dulce rouă / și cu raze-mpodobit, / ca la Nunta cea mai Nouă / să-nsoțești pe Cel Iubit. // Dar fii crin chiar dacă-o vreme / trebuie să stai în spini, / știe Cel ce-o

---

⁴ Vezi Leland Ryken, James C. Wilhoit, Tremper Longman III (editori), *Dicționar de imagini și simboluri biblice*, Oradea, Casa Cărții, 2011, p. 422-423, s.v. in.

să te cheme / printre oaspeții divini. // Fii crin, dar, miresme sfinte, / proaspete și dulci purtând, / – **ale Mirelui veșminte** / ai să-mpodobești curând. // Crin dar fii – și strălucită / slavă lângă Soare ai, / taina ta nedespărțită / unică va trece-n rai.” (CE 21, *Dar fii crin*).

Ipostaza de element indispensabil acestei nunți a veșmântului (în concordanță cu textele evanghelice) este complet conștientizată în ceasurile de căință ale eului liric, în îndemnurile adresate în stil paremiologic sau în exclamațiile ori în interogațiile cu caracter meditativ, ce vin să ilustreze insistent anularea oricărei posibilități de a intra la nuntă a celor surprinși a fi fost infideli Creatorului, supuși atracțiilor și ușurătății lumii, lipsiți de o veritabilă schimbare lăuntrică: „O, de-aș fi crezut, Iisuse, / cu adevărat că vii, / cum Ți-aș fi ieșit nainte, / ca la Sfintele Florii, / cum aș fi-mbrăcat **veșmântul / sfintei Tale cununii** / – o, de-aș fi crezut, Iisuse, / cu adevărat că vii!” (CVeșn 146, *Dac-aș fi crezut!*); „O, dac-ai mai putea lupta / un an, o zi, o dată, / ca să-ți păstrezi iubirea ta / frumoasă și curată, / ca să-ți păzești acel dar sfânt / al vieții fără vină, / **cu ce strălucitor veșmânt** / te-ai cununa-n lumină!...” (CCnț 84, *Atâția ani...*); „Cum ai intrat în Nunta Sfântă / tu, cel fără **veșmânt 'noit'**? / Curând te va-ntreba Stăpânul / și-ai să muțești înmărmurit.” (CViit 173, *Cum ai intrat aici?*); „Ce loc frumos și tu aveai / la masa nunții sfinte, / când te-așteptau să intri-n rai / **a cerului veșminte!** / Câți îngeri stau atunci cântând, / să-ți iasă înainte, / dar toate le-ai pierdut, căutând / al lumii blid de linte!... // Ce sân ceresc te-ar fi primit, / dacă-ntorceai odată, / cu ce sărut te-ar fi sfințit / Preafericitul Tată, / dar cât de-adânc te-ai despărțit / de Casa minunată / unde-ai fi fost sărbătorit / cu-o nuntă necurmată...” (EP 18, *Ce loc frumos*).

În unele versuri, simbolistica de inspirație biblică a veșmântului de cununie se asociază cu aceea a *inelului*, cele două elemente fiind indisolubil legate de atașamentul statornic față de chemarea Duhului Sfânt, de invitația stăruitoare la eliberare sufletească: „De ce rămâi departe când drumul ți-e deschis, / de ce-ntorc fără tine câți soli ți s-au trimis? / De ce nu-mbraci **veșmântul de nuntă dăruit**, / de ce nu iei **inelul cel scump, făgăduit**?” (CDr 9, *De ce rămâi departe?*), de acceptarea jertfei lui Hristos ca singură soluție izbăvitoare din întunericul morții și ca mijloc de a accede în dimensiunea eternității:

„Și totuși Tu, Iisuse, ești Cel ce m-ai salvat, / prin Cruce, din pierzare,
din moarte și păcat, / în Templul Veșniciei cu Tine m-ai luat, / **cu cea
mai albă haină de har** m-ai îmbrăcat, / **inelul Tău de aur** în deget
mi-ai schimbat, / picioarele-**n sandale cerești** mi-ai încălțat, / și Ceru-
n sărbătoare întreg l-ai adunat / în clipa când alături de Tine m-ai
legat. // De-atunci, pe veșnicie, cu Tine-s cununat / și nu doresc,
Iisuse, un loc mai minunat / decât să-Ți fiu în totul urmaș adevărat /
și-ascultător statornic pe drumul Tău curat, / oricât ar fi pe lume cu
plâns împreunat, / căci nu-i mai mare slavă decât să fi-ndurat / ocară
Ta alături, răbdând nevinovat, / adevărind cu sânge că nu Te-am
înșelat.” (CCm 77, *Cu cine să Te-asemăn?*). Iată cum semnificațiile
acestor elemente sunt „decodabile” în următorul poem ce reflectă
începutul unei împărtășiri (în cadrele dragostei adevărate, unice) a
făgăduințelor sacre dintre Dumnezeu și poporul Său (văzut ca unitate,
dar și ca individualități), în termenii unei logodiri suprafirești: „Atunci
când ne predăm deplin / în slujba lui Hristos, / ne vom primi prin har
divin / **veșmântul luminos** / **și-ncălțământul cel sublim**, / **și-al
dragostei inel** / și fericii ne-nvrednicim / să ne unim cu El. //
Logodna noastră-n Duhul Sfânt / se face-atunci ca-n rai, / schimbați
prin sfântul legământ, / primim alt chip și grai, / ne altoim în Trup
divin / și-n Sânge cu Hristos, / spre rodul Lui tot mai deplin, / mai
dulce și frumos. // ... O, dacă-am fost 'noiți prin Har, / născuți din
Dumnezeu, / atunci, iubind fără hotar, / ne-am înălța mereu / și,
inspirați de Duhul Sfânt, / ne-am transforma nespun, / pân' am ajunge-
mpreunând / cununa cu Iisus.” (EP 46, *Întâi să fim*).

Experiența interioară a prezenței Lui se petrece ca urmare a
înțelegerii absolute a transcendenței, drept care misticul renunță la
sine însuși și se „pierde” în El: „Dragostea este magnetul care atrage
mereu mai puternic sufletul care se prăbușește în luminosul întuneric
al Domnului. [...] La acest nivel nu mai e vorba să înveți ceva despre
Dumnezeu, ci să-L primești, adâncindu-te în El.”⁵. În această întâlnire
unică, restauratoare, se descoperă întreaga sursă a fericirii și neclintita
speranță a veșniciei; sufletul, atras irezistibil de dorul Lui, caută să-L

---

⁵ Paul Evdokimov, *Iubirea ne bună a lui Dumnezeu*. Traducere, prefață și note: Teodor Baconsky, București, Editura Anastasia, [f.a.], p. 61.

întâmpine în rugăciune și în haina curăției autentice, cu întreaga forță a credinței și a nădejzii în toate etapele creșterii spirituale, având drept țintă atingerea infinitului, a eternității, mai presus decât orice altă pasiune, dorință sau virtute⁶: „Îți mulțumesc că mi-ai venit, / lumina mea cea bună, / că ceasul nostru mult-dorit / ni-l vom petrece fericit, / rugându-ne-mpreună! // Rămâi cu mine fără gând / și fără nicio teamă, / șoptește-mi inimii arzând / și poartă-mi mâinile lucrând / Tu, Frate, Soț și Mamă! // O, nu pleca, Iubitul meu, / rămâi aici cu mine / și-așteaptă până-mi gat și eu / **cununa și veșmântul meu**, / să mă cununi cu Tine! // Atunci vom merge amândoi / pe-o rază luminoasă / și-al îngerilor dulce roi, / cântând, ne va petrece-apoi / până intrăm Acasă. // Rămâi aici să ne rugăm, / Lumina mea cea bună, / și Tatăl nostru Cel Iubit / binecuvânte fericit / o cruce și-o cunună!” (CBir 102-103, *Îți mulțumesc că mi-ai venit*).

În poezia dorziană, cununia mistică, intimitatea cu Dumnezeu se raportează direct nu numai la acest dor suprafiresc, ci și la creația artistică, la nașterea „cântărilor nemuritoare”, ofrandă vie pentru Cel ce le-a inspirat în chip fericit și, astfel, le-a „cununat” diafan cu lumina veșniciei, oferindu-le „dreptul” la eternizare – lor, dar și plăsmuitorului lor. Alături de nevoia acută a ocrotirii și a atingerii sacre, ele rămân, pentru eul liric, embleme speciale ale jertfei neîncetate și ale câtorva dorințe exprimate înainte de momentul trecerii, întrucât sunt singurele care l-au însoțit în situații hotărâtoare spre a-I putea da slava cuvenită lui Dumnezeu, făcând mai ușoară pășirea la cununia cu El: „Să fi-avut o mie de cuvinte-alese, / eu, Iisus, tot numai Ție le-aș fi spus, / le-aș fi-aflat **podoabe scumpe de mirese** / și-n cântări eterne Ție le-aș fi-adus.” (CVeșn 64, *Să fi-avut o mie*); „Cântărilor culese / atâta drag de drum / **veșmântul de mirese** / îmbracă-li-l de-acum.” (CDr 204, *O, viața mea*).

Desigur, în numeroase poeme ale lui Traian Dorz, imaginea nunții se asociază cu ideea de castitate, de puritate interioară sublimă, de „nevoință” spre sfințenie și spre perfecțiune. Asemenea texte cu

---

⁶ Vezi Jan van Ruusbroec, *Podoaba nunții spirituale sau Întâlnirea interioară cu Cristos*. Traducere din olandeza veche de Emil Iorga, București, Editura Humanitas, 1995, p. 45.

rezonanțe biblice conturează așteptarea în răbdare, curăție și speranță a venirii Lui, „fecioara” (*id est* sufletul credincios) învingând orice durere sau obstacol pentru a accede la starea de extaz (dialog personal cu Dumnezeu și, deopotrivă, iubire trăită la cote maxime), de contemplare, întru întâlnire perpetuă cu El; iată, în acest sens, un poem alegoric relevant pentru viziunea artistică a autorului: „Fecioară înțeleaptă cu candela aprinsă, / ce trează-aștepți întruna pe Mirele Slăvit, / se lasă înserarea pe fața zilei stinsă, / iar Fața Lui Slăvită nici azi n-a răsărit. // Pe cerul larg răsare puzderie de stele, / frumoșii Lui luceferi răsar în lung și-n lat, / dar nici în seara asta nu vezi venind prin ele / Luceafărul Iubirii și Soarele-așteptat. // Se-ntinde ca o mreață a somnului ispită, / lumina să ți-o stingă, vegherea să ți-o ia, / dar, suflet alb, păstrează-ți nădejdea neclintită, / căci lupta așteptării curând se va-ncheia. // Cu candela credinței aprinsă, o, fecioară, / rămâi spălându-ți ochii prin lacrimi de-orice somn, / **în haina curăției, frumoasa ta comoară**, / așteaptă cu răbdare pe-al Slavei Dulce Domn. // Veghează, mai veghează, mai suferă o clipă, / în candela sleită mai toarnă-ți untdelemn, / vor trece toate-acestea, vor trece-așa de-n pripă / cum n-ar fi fost vreodată, când El va face-un semn. // Dorm toți? O, nu-i nimica! – tu rabdă și veghează. / Plângi mult? E grea vegherea? El știe tu cât plângi. / Dar iată Răsăritul cum tot se luminează / și-obrazul tău cu lacrimi în slavă ți-l răsfrângi. // Răsare Fața Dulce a Celui Care vine, / iar Harul într-o clipă pe veci te-a mângâiat. / – Cu ce cununi mărețe de sori și stele pline / îți va-mbrăca El fața ce-a plâns și-a privegheat!” (CCm 23-24, *Fecioară înțeleaptă*).

În alte versuri, dragostea idealizată se transformă în „mireasa” sufletului înveșmântat de strălucire și de puritate, deziderat necesar a fi atins în urma rugăciunii stăruitoare – pentru aici, dar și pentru Dincolo: „Tu nouă ne-ai născut, Iisuse, / iubirea cea mai îngerească, / din ce în ce mai sfânt și sus e / pus rodul ei să strălucească / – îmbrăco-n **haina de mireasă** / și-alături Tatăl să Ți-o puie, / că nici iubire mai frumoasă, / Iisus, pe lume asta nu e!” (CVeșn 197, *Tu ne-ai născut*); „Când va fi să vină Mâna-Ți să mă culce, / dă-mi, Iisus, un leagăn moale și divin, / iar această harfă mi-o așază dulce / lângă căpătâiul somnului meu lin. // Când și când, în miezul nopților

plăcute, / Duhul Sfânt s-adie corzile ei calm / și, trezindu-mi cântul, blând să mi-o sărute / cu cerești acorduri Noul Tainei Psalm. // În Cântări Eterne, încă necântate, / să-mi trimiți iubirea **cu veșmânt de stea**, / doar pe ea trimite-o dintre câte-s toate, / ea să-mi fie sora și mireasa mea! // Și ne-nchide-n casa noastră cea de soare, / cu sărutul leagăn și minunea steag; / din Cântări Eterne și Nemuritoare / să ne facem unul visul nostru drag. // Slava ascultării, dusă pân' la moarte, / s-o-ncunune Raiul, tainic și duios, / unde fericirea strălucită foarte / să ne tot izvoară numai din Hristos!" (CE 9-10, *Când va fi*).

Interesantă este și imaginea Bisericii în calitatea ei de Maică și, deopotrivă, Fecioară neprihănită, mai ales că, din cele mai vechi timpuri, creștinii s-au referit la Biserică în această manieră⁷: „Vino, dulce înger care-n mână ții / cel dintâi potirul ultimei urgii, / și mă ia și-arată-mi dulce de nespus, / strălucind, Mireasa Mirelui Iisus. // [...] // Văd ca o cetate de mărgăritar / Scump Ierusalimul de argint și har, / dulcea piatră scumpă de-aur mult și greu, / Maică sau Mireasă a lui Dumnezeu. // Toată e un soare dulce și curat, / numa-n curcubeie sfinte-nconjurat / și-n lumina-i albă zboară îngerii mii, / intonându-i veșnic alte melodii. // Oare nu-i Fecioara **cu-nsorit veșmânt**, / strălucind gătită Mirelui ei Sfânt? / Dulce-i toată starea ca un inm frumos; / Maica-i, ori Mireasa lui Iisus Hristos? // Spune-mi, dulce înger, că și eu voi fi / Sus când toate-acestea se vor împlini, / căci cu dor fierbinte țin a' Lui porunci, / fericind acuma ce-mi doresc atunci.” (MT 163, *Vino, dulce înger*).

„Setea sufletului făcut să caute și să găsească odihna numai în Dumnezeu se materializează într-un strigăt final, la unison, al Miresei (Biserica vie a lui Hristos) și al Duhului”⁸, reflectat la finalul *Noului Testament*, în cuvinte ale unei invitații la o experiență sacră: „Și Duhul, și Mireasa zic: Vină, vină, vină, / cât te așteaptă Tatăl **cu haina de lumină** / și cât te cheamă Domnul cu dragoste de mamă / – o, vină, vină, vină, că nu mult te mai cheamă!” (CCnț 120, *Și Duhul, și*

⁷ Vezi John Behr, *Taina lui Hristos: viața în moarte*. Traducere din limba engleză de Gheorghe Fedorovici, București, Editura Sophia, 2008, p. 148 ș.u.

⁸ Titiana Dumitrana, *Teme biblice reflectate în literatură*, Timișoara, Editura World Teach, 2009, p. 207.

Mireasa). Astfel, în cadrul ceremonialului restaurator al unității paradisiace primordiale, lumina și dragostea cu obârșie divină se vor răsfrânge asupra purității absolute a Bisericii (păstrată de-a lungul tuturor provocărilor inerente), considerată a fi trupul lui Hristos, cu Care se unește într-un mister sacru; ea simbolizează comunitatea escatologică a Noului Ierusalim, în care „slava lui Dumnezeu va fi sursa de lumină”⁹, iar acest tablou predominant al nunții Mielului își găsește certe ecouri în pasajele din cartea biblică *Apocalipsa*: „Tu, Mire-al Frumuseții, din Slava Ta curată, / vei da Miresei Tale, Bisericii, luciri, / iar Ea purta-va veșnic **veșmântul fără pată**, / din Fața Ta cea dulce, din dulcile-Ți priviri.” (CCm 49, *În ziua fără noapte...*); „Biserică slăvită, Ierusalim ceresc, / ce strălucit ți-e locul, ce veșnică-i cununa, / **ce luminos, veșmântul de in dumnezeiesc** / în care umbli-alături de Mielul, totdeauna!... // Mireasă Fericită, Comoară de nespus, / ce slavă nepătrunsă e cea gătită ție, / când Înșuși Împăratul și Domnul tău Iisus / ți-e Mirele și Soțul Iubit pe veșnicie! // Frumoaso, Preaiubito și Scumpo, ce slăvit / e locul tău și chipul ce ți l-a dat iubirea / și frumusețea care prin foc ți-ai înnoit, / și numele pe care ți l-a albit sfințirea. // Te vor privi de-a pururi cereștile minuni / uimite de frumusețea și slava ta divină, / plăcută ca mireasma a mii de rugăciuni, / curată ca un cântec de neauă și lumină. // Spre Tronul cel deasupra de-al șaptelea scump rai / nălțăm și noi suspinul cu jertfa rugătoare, / să ne găsească vrednici de **sfântul Slavei strai**, / să stăm în Ziua Nunții cu tine, lângă Soare.” (CVeșn 57-58, *Biserică slăvită*).

Concluzionând, se poate afirma că poezia lui Traian Dorz este, prin excelență, un imn special consacrat înaltei taine a unirii (paradoxale a) divinului cu umanul, a infinitului cu finitul, în cadrele dragostei curate, excepționale și, prin aceasta, ineputabile și inconfundabile – reflex al unei concepții profund teologice și mistice despre trăirea în Hristos. Poemele invită la conturarea unei imagini a ființei conduse, ca o mireasă, spre însoțirea netrupească, imaterială, cu El, sub auspiciile unui veritabil mister al dragostei dintre creație și

---

⁹ Leland Ryken, James C. Wilhoit, Tremper Longman III (editori), *op. cit.*, p. 629, s.v. *mireasă, mire*.

Creator, prin intermediul căreia sufletul – aflat în epectază, care se referă la „nesfârșitul «urcuș duhovnicesc» al omului către infinitatea lui Dumnezeu”¹⁰ – are posibilitatea de a atinge treapta cea mai înaltă a desăvârșirii. Iubirea înseamnă deci mai mult decât o stare, un sentiment sau o virtute; e negrăitul mister, transcendentul în stare pură, fără de care, în procesul de restaurare sufletească (mergând până la asemănarea cu Hristos – scop și împlinire a creației), țelul cel mai înalt al îndumnezeirii nu ar fi posibil¹¹.

Sigur că, pe lângă nuanțele variate în care este valorificat motivul liric al *hainei de nuntă*, de o densitate metaforică uluitoare, impresionează expresia cea mai adâncă a experiențelor ilustrate în versuri, sublimarea lor, legătura de o intimitate copleșitoare a eului auctorial cu Divinitatea, Care e parte din ființa lui, comuniunea reciprocă ce dă viață, sens, frumusețe, lumină, infinitate, revelație. Semnificațiile profunde ale acestora pot fi însă corect decodate numai printr-o interpretare justă a textului dorzian, în care un loc aparte îl ocupă viziunea teologică referitoare la raportul dintre om și Dumnezeu, concepție potrivit căreia El intră în legătură cu sufletul într-o dragoste harică, bazată pe o relație dialogică personală între cei doi și care nu se poate confunda cu realitatea celei pământești.

Pentru autor, poezia rămâne una dintre cele mai adecvate forme de exprimare și interpretare a extazului mistic experimentat la intensitate maximă; în esența ei, creația este capabilă să reflecte în versuri (cu uimire, dar și cu exigență) starea de rugăciune, lumina și fericirea, urcușul spiritului spre frumusețea absolută de Dincolo, până la suprema și atât de așteptata întâlnire cu El.

---

¹⁰ Paul Evdokimov, *op. cit.*, p. 190.

¹¹ Vezi *Nota editorului*, în * * *, *Cuvânt despre liniște. Scrieri ziditoare despre lucrarea mântuitoare*. Traducerea textelor: Pr. Gheorghe Tilea, Pr. Grigorie Teodorescu, Ilie Iliescu, Pr. Mihai Vladimirescu, Gherontie Cruceada, Radu Duma. Ediție îngrijită, note și comentarii: Radu Duma, București, Editura Herald, 2002, p. 5-6.

Surse:

- CBir = DORZ, Traian, *Cântarea Biruinței*, Sibiu, Editura „Oastea Domnului”, 2007.
CCm = DORZ, Traian, *Cântarea Cântărilor mele*, Sibiu, Editura „Oastea Domnului”, 2007.
CCnț = DORZ, Traian, *Cântările Căinței*, Sibiu, Editura „Oastea Domnului”, 2008.
CDr = DORZ, Traian, *Cântări de Drum*, Sibiu, Editura „Oastea Domnului”, 2006.
CE = DORZ, Traian, *Cântările Eterne*, Sibiu, Editura „Oastea Domnului”, 2008.
CÎnv = DORZ, Traian, *Cântarea Învierii*, Sibiu, Editura „Oastea Domnului”, 2007.
CUrm = DORZ, Traian, *Cântările din Urmă*, Sibiu, Editura „Oastea Domnului”, 2007.
CVešn = DORZ, Traian, *Cântarea Veșniciei*, Sibiu, Editura „Oastea Domnului”, 2007.
CViit = DORZ, Traian, *Cântarea Viitoare*, Sibiu, Editura „Oastea Domnului”, 2008.
EP = DORZ, Traian, *Eternele poeme*, Sibiu, Editura „Oastea Domnului”, 2010.
MT = DORZ, Traian, *Minune și Taină. Imne, colinde, cântece și plângeri cu Maica Domnului*, Sibiu, Editura „Oastea Domnului”, 2006.

Bibliografie:

- * * *, *Cuvânt despre liniște. Scrieri ziditoare despre lucrarea mântuitoare*. Traducerea textelor: Pr. Gheorghe Tilea, Pr. Grigorie Teodorescu, Ilie Ilescu, Pr. Mihai Vladimirescu, Gherontie Cruceada, Radu Duma. Ediție îngrijită, note și comentarii: Radu Duma, București, Editura Herald, 2002.
- BEHR, John, *Taina lui Hristos: viața în moarte*. Traducere din limba engleză de Gheorghe Fedorovici, București, Editura Sophia, 2008.
- BIEDERMANN, Hans, *Dicționar de simboluri*, vol. I. Traducere din limba germană de Dana Petrache, București, Editura Saeculum I.O., 2002.
- DUMITRANA, Titiana, *Teme biblice reflectate în literatură*, Timișoara, Editura World Teach, 2009.
- EVDOKIMOV, Paul, *Iubirea ne bună a lui Dumnezeu*. Traducere, prefață și note: Teodor Baconsky, București, Editura Anastasia, [f.a.].
- RUȘTI, Doina, *Dicționar de teme și simboluri din literatura română*, București, Editura Univers Enciclopedic, 2002.
- RYKEN, Leland, WILHOIT, James C., LONGMAN III, Tremper (editori), *Dicționar de imagini și simboluri biblice*, Oradea, Casa Cărții, 2011.
- VAN RUUSBROEC, Jan, *Podoaba nunții spirituale sau Întâlnirea interioară cu Cristos*. Traducere din olandeza veche de Emil Iorga, București, Editura Humanitas, 1995.

CONNOTATIONS OF THE WEDDING GARMENT (*HAINA DE NUNTĂ*)
IN THE POETRY OF TRAIAN DORZ
(*Abstract*)

Key-words: *wedding, symbol, Semantics, Stylistics, mystical-religious poetry*

The aim of the current paper is to take into consideration some of the connotations that the symbol-phrase *haină de nuntă* (wedding garment) has in the mystic poetry belonging to Traian Dorz. We will have in view the fact that, in this case, the wedding is regarded as a mystery of communion (in its several avatars) between man and Divinity, as well as the eternal union – in a biblical sense – between Jesus, the Groom, and the Church, as the Bride. Moreover, besides the simple illustration of such semantic perspectives which contribute to building up the text, the meanings of the wedding garment (*haina de nuntă*) and of the terms from the same semantical field shed lights on the lyrical voice's feelings, always ascending on the way of mystical knowing, fact which is revealed in the selected fragments from some lyrical creations representative for his artistic belief.